

303**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 27 listopada 1945 r.

o trybie powoływania oraz o prawach i obowiązkach ławników w postępowaniu doraźnym i w sprawach o przestępstwa szczególnie niebezpieczne w okresie odbudowy Państwa.

Na podstawie art. 4 ust. (4) dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o postępowaniu doraźnym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 301) oraz art. 35 ust. (5) dekretu z dnia 16 listopada 1945 r.

o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 300) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Do sprawowania obowiązków ławnika powołuje się osoby płci obojga, które:

- a) posiadają obywatelstwo polskie, są nieskazitelnego charakteru i korzystają z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- b) ukończyły 25 a nie przekroczyły 65 lat życia,
- c) władają językiem polskim w słowie i piśmie.

§ 2.

Nie powołuje się do sprawowania obowiązków ławnika:

- a) posłów do Krajowej Rady Narodowej,
- b) pozostających w czynnej służbie sędziów, prokuratorów oraz urzędników i funkcjonariuszów sądowych i prokuratorskich,
- c) adwokatów i obrońców sądowych,
- d) pozostających w służbie czynnej funkcjonariuszów bezpieczeństwa publicznego i Milicji Obywatelskiej,
- e) wojskowych w służbie czynnej,
- f) duchownych i zakonników uznanego prawnie wyznania.

§ 3.

Nie mogą być ławnikami osoby:

- a) przeciwko którym toczy się postępowanie karne,
- b) które z powodu wady umysłowej lub fizycznej nie mogą pełnić obowiązków ławnika.

§ 4.

(1) Zwalnia się od obowiązków ławnika— w razie zgłoszonego żądania—osoby:

- a) których stan zdrowia nie pozwala na pełnienie tych obowiązków,
- b) co do których ważny interes społeczny lub państwowy wymaga tego zwolnienia,
- c) które przesiedliły się poza okręg danego sądu okręgowego.

(2) Żądanie zwolnienia należy zgłosić do prezesa właściwego sądu okręgowego.

§ 5.

(1) Prezydium wojewódzkiej rady narodowej ułoży na dzień 1 grudnia każdego roku kalendarzowego listy ławników z poszczególnych powiatów i miast wydzielonych znajdujących się w okręgu danego sądu okręgowego w ilości, wskazanej przez prezesa sądu, i prześle je prezesowi najpóźniej do dnia 15 grudnia.

(2) Listy powinny podawać imię, nazwisko, miejsce zamieszkania, datę i miejsce urodzenia, zajęcie i wykształcenie ławnika.

§ 6.

(1) Prezes sądu okręgowego układa na dzień 1 stycznia każdego roku kalendarzowego w porządku alfabetycznym ogólną roczną listę ławników. Lista roczna nie może zawierać mniej niż 200 nazwisk.

(2) Prezes sądu może w ogólnej liście ławników pominąć tylko te osoby, co do których zachodzi przeszkoda, określona w §§ 1, 2 lub 3.

§ 7.

(1) Listę zawierającą imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania ławników prezes sądu okręgowego ogłasza w urzędowym dzienniku wojewódzkim województwa, na którego obszarze ma swoją siedzibę sąd okręgowy, oraz co najmniej w jednym z miejscowych dzienników.

(2) Ponadto prezes sądu okręgowego zawiadamia ławników o wpisaniu ich na listę.

§ 8.

(1) Z ogólnej rocznej listy przewodniczący wydziału wyznacza na poszczególne posiedzenia sądowe z uwzględnieniem w miarę możliwości kolejności alfabetycznej — dwóch ławników, a w miarę potrzeby jednego lub dwóch ławników dodatkowych.

(2) W posiedzeniu sądowym, które przypuszczalnie trwać będzie czas dłuższy, bierze udział również ławnik dodatkowy. W naradzie i głosowaniu uczestniczy ławnik dodatkowy tylko wówczas, gdy jeden z ławników ustąpi ze składu sądzącego.

§ 9.

Przewodniczącym wydziału w rozumieniu niniejszego rozporządzenia jest przewodniczący wydziału, określonego w art. 4 ust. (1) dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o postępowaniu dożywotnim lub wydziału, wymienionego w art. 35

ust. (4) dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa.

§ 10.

(1) Ławnicy składają ślubowanie przed prezesem właściwego sądu okręgowego lub przewodniczącym wydziału najpóźniej przed rozpoczęciem pierwszego posiedzenia sądowego, w którym mają wziąć udział, według roty następującej:

„Przyrzekam, że na powierzonym mi urzędzie ławnika będę sumiennie i gorliwie spełniał powierzone mi obowiązki, a sprawiedliwość bezstronnie i zgodnie z przepisami prawa i zasadami słuszności wymierzać“.

(2) Z odebrania ślubowania sporządza się protokół, który podpisują: odbierający i składający ślubowanie.

§ 11.

Przed rozpoczęciem posiedzenia sędzia przewodniczący odbywa zebranie z ławnikami, biorącymi w nim udział, i poucza ich o prawach i obowiązkach ławników.

§ 12.

Ławnicy podczas pełnienia swoich czynności na posiedzeniu mają prawa i obowiązki sędziego należące do składu orzekającego.

§ 13.

(1) Ławnicy obowiązani są do zachowania w tajemnicy okoliczności, o których w związku ze sprawowaniem urzędu ławnika powzięli wiadomość poza jawną rozprawą.

(2) Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy ławnik składa zeznanie jako świadek przed sądem, chyba że ujawnienie tajemnicy zagraża dobru Państwa.

(3) Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić ławnika tylko Minister Sprawiedliwości.

(4) Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po upływie okresu, na który ławnik został wyznaczony.

§ 14.

Ławnik powinien strzec powagi sądu i unikać wszystkiego, co mogłoby uchybiać godności jego urzędu lub zachwiać zaufaniem do jego bezstronności.

§ 15.

(1) Wniosek o wyłączenie ławnika w myśl art. 44 kodeksu postępowania karnego należy złożyć najpóźniej przy rozpoczęciu rozprawy głównej.

(2) Późniejsze zgłoszenie wniosku jest nieważne.

(3) O wyłączeniu ławnika orzeka przewodniczący wydziału, a w przypadku zgłoszenia wniosku na rozprawie — przewodniczący składu orzekającego.

§ 16.

Nadzór nad ławnikami sprawuje prezes sądu okręgowego.

§ 17.

(1) Prezes sądu okręgowego może skreślić ławnika z listy na wniosek przewodniczącego wydziału, jeżeli zająd okoliczności, przewidziane w §§ 2 lub 3, albo jeżeli ławnik dopuścił się poważnego naruszenia swych obowiązków lub w razie trzykrotnego ukarania karą porządkową.

(2) Od postanowienia prezesa sądu okręgowego (ust. 1) służy ławnikowi prawo odwołania się do prezesa sądu apelacyjnego, który rozstrzyga ostatecznie. Do czasu wydania orzeczenia przez prezesa sądu apelacyjnego ławnik nie może pełnić swych obowiązków.

(3) Prezes sądu okręgowego zawiadamia właściwą wojewódzką radę narodową o skreśleniu ławnika, dołączając równocześnie odpis prawomocnego orzeczenia.

§ 18.

(1) Termin złożenia pierwszych po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego list ławników, przewidziany w §§ 5 i 6 określa się:

- a) dla prezydium wojewódzkich rad narodowych — do dnia 20 grudnia 1945 r.,
- b) dla prezesa sądu okręgowego — jeden tydzień od dnia otrzymania list ławników od prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

(2) Ogólna lista roczna, wymieniona w ust. 1, ustalona zostaje na okres do dnia 31 grudnia 1946 r.

§ 19.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie równocześnie z wejściem w życie dekretów z dnia 16 listopada 1945 r. o postępowaniu dożywotnim i o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa.

Minister Sprawiedliwości

Henryk Świątkowski